

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Quarta Pars

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

QUARTA PARS.

De principiis hujus magisterii artificialibus.

Divisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secundo libro tradendæ.

CAP. XXXIX.

Nunc vero quæ determinata sunt Principia hujus magisterii : & perfectionem ejusdem narremus. Sunt itaque hujus artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium : Qui quidem ad se invicem diversi. Est enim unus modus sublimatio, & descensio alter, & alius distillatio, alius calcinatio, alius solutio, alius coagulatio, & alius fixio : Octavus vero & ultimus ceratio. De quibus singulariter propriam narrationem faciemus in sequentibus. Perfectio autem Magisterii hujus consistit ex consideratione rerum, quibus pervenitur ad operis complementum ; & ex consideratione rerum juvantium perfectionem ; & ex consideratione ipsius rei quæ ultimo perficit ; & ex consideratione, quæ cognoscitur utrum in perfectione sit Magisterium, vel non. Consideratio igitur rerum per quas pervenitur ad operis comple-

plementum, est consideratio substantiæ manifestæ & colorum manifestorum, & ponderum in unoquoque corporum mutandorum, & eorum quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absque ullo artificio: & consideratio eorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum secundum suum profundum occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam, si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto, cum artificio & sine: Et si nesciremus quid superfluum in eis & quid perfectionis, & quid diminutum esset in eis, necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum pervenire. Consideratio autem rerum juvantium perfectionem, est consideratio naturarum illarum rerum, quæ corporibus sine artificio videmus adhærere & mutationem facere: Ut sunt, Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium & lapis Lazuli: & consideratio eorum quæ sine adhærentia corpora mundificant: ut sunt Salia, & Alumina, Nitra & Boracia, & quæ suæ naturæ sunt: & consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

De

De materia perficiente.

CAP. XL.

Consideratio vero rei quæ ultimo perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ Argenti vivi: & est materia quæ ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia Argentum vivum in natura sua, nec in tota sui substantia: sed est pars illius. Non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est pars illius: ipse enim illustrat & à combustione & fuga conservat, quod perfectionis significatio est.

De Examinibus.

CAP. XLI.

Consideratio vero rei, ex qua cognoscitur utrum magisterium in perfectione sit, vel non, est consideratio examinationis cinericii, cimenti, ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis facilis argenti vivi. Hæc autem omnia expedit narrare cum causis suis, & cum experienciis facilibus: quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non strasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi

tibi penitus nota. Et primo narrabimus hujus inagisterii principia, seu modos operandi, incipientes à sublimatione : dehinc vero secundum ordinem prout videbitur expedire, dicemus.

De sublimatione in genere.

Cur fit inventa.

CAP. XLII.

PROSEQUENTES igitur nostrum propositum, dicimus quod causa inventionis sublimationis fuit hæc: quia nō invenerunt antiqui, neque nos, nec etiam qui post nos erunt, aliquid aliud, quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos: vel aliquid, quod naturam corporis & spiritus in se contineret. Et hos spiritus projectos super corpora sine illorum præparatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere & denigrare: Et hoc secundum diversitatem illorum spirituum. Quidam enim ex spiritibus sunt adurentes & denigrantes, ut sulphur, arsenicum & marchasita. Et hi quidem corrumpunt & defedant corpora ex toto. Alii vero non adurant, (sed ab igne similiter fugiunt) ut est omnigenus tutiæ & argentum vivum, & hi quidem imperfectos colores dant. Ratio autem illorum omnium est, quoniam quæ adurant & denigrant, duplici de causa hoc faciunt.

faciunt. Prima est, quia unctuositas illorum adustiva, de cuius proprietate est de facili inflammari, & per consequens denigare, ab eis non est ablata. Altera vero causa est terreitas quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa sola terreitas, lividum creans in projectione colorem; (potest etenim adustio lividum creare colorem.) Ideoque ingeniati sumus hos spiritus mundare ab unctuositate quæ est causa adustionis, & à terrea feculentia lividitatem adducente. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus pervenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum elevat, subtiliores partes semper elevat: dimittit ergo grossiores. Ex hoc patet per sublimationem spiritus à terreitate mundari: quæ & ingressionem impediabat, & similiter colorem imperfectum dabat. Experienciã vero patet per visum illos ab ea per sublimationem absolutos esse. Vides enim eos per sublimationem splendidiore & magis pervios, & facilius corporum densitatem subintrare & penetrare: & non sœdum colorem, ut prius, ante eorum sublimationem facere. Quod vero per sublimationem adustio removeatur, patet similiter experimento manifesto: quoniam arsenicum, quod prius ante sublimationem impium & pronum erat ad combus

combustionem, post ejus sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit ab igne: Et hoc idem in sulphure (si experieris) invenies. Quia ergo, ut prædiximus, in nullis aliis quam in spiritibus vidimus adhærentiam & ingressionem in corporibus cum alteratione: per nulla alia fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparare, cum mundatione illorum, quæ per sublimationem perficitur. Ideoque hæc fuit causa necessariæ suæ inventionis. Expedi igitur nos totum ejus ordinem & modum sine diminutione aliqua narrare.

Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea observandis.

CAP. XLIII.

Sublimatio est rei siccæ per ignem cum adhærentia sui vasis elevatio. Sublimatio vero diversificatur propter diversitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione: quædam vero cum igne mediocri: quædam vero cum igne lento & remisso. Si igitur sublimetur Sulphur & Arsenicum, necesse est ea per lentum & remissum ignem sublimari. Quoniam cum habeant partes subtilissimas

lissimas conjunctas uniformiter & fortissime grossas, si per magnam expressionem ignis sublimarentur, ascenderet utique illorum tota substantia sine divisione aliqua vel purificatione, imo denigrata & combusta. Ut igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse est invenire duorum generum ingenia, proportionem scilicet ignis & mundificationem cum commixtione secum: quoniam commixtio spirituum sublimandorum cum fecibus, partes comprehendit grossas, & tenet illas secum in aludelis fundo depresso: nec eas ascendere permittit. Unde & necesse est artificem triplicem ignis gradum proportionalem sublimando administrare, unum talem, quod per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari à terrea feculentia admixta. Alium vero gradum ignis talem administret, ut quod in fecibus per primam sublimationem remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum majori expressione ignis: videlicet cum ignitione aludelis & ipsarum secum, quam videre poterit artifex manifeste oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administretur ignis debilissimus, sine fecibus, et quod sublimatum est à fecibus: & quod jam depuratum est, ita ut vix aliquid de illo ascendat; & quod per talem calorem ascen-

ascendet de illo, sit res subtilissima, quæ huic operi nihil valet: quia in istis spiritibus, sulphure & arsenico, illa res subtilissima est causa facilis inflammationis & adustionis. Est igitur tota sublimationis illorum intentio hæc: ut remota terreatate immunda illius per ignis administrationem debitam, & abjecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit: relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, & quæ simplicem fusionem super ignem faciat, sine adustione aliqua, vel de igne fugiente sine inflammatione illius. Probatio autem, quod subtilissimum sit adustivum, manifestissimis arguitionibus probatur: quoniam ignis ad suam convertit naturam unumquodque eorum quod magis affine illi est. Sed ex unaquaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & maxime affine subtilissimum est. Ab experientia similiter notum est: quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur, Sulphur vero facilius, Sublimatum vero directe non inflammatur: sed liquefcit & volat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusione. His itaque patet sermonem nostrum veridicum esse. Probatio autem administrationis secum cum pro-

proportione sua, est ut eligatur materia, cum qua magis conveniant spiritus sublimandi, & cui periniscantur profundius. Quoniam illa, cui magis uniuntur, potentior est in retentione secum sublimandarum, quam cui non. Hujus rationabilis satis est, & manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit secum administratio, est: quia si non conjungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum cum fecibus alicujus rei fixæ, tunc necesse esset ea cum tota substantia ascendere non mundata, & tunc non fieret aliqua divisio puri ab impuro. Expertus enim scit nos verum dicere, & qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero quod necessaria sit talium secum administratio, cum quibus hi duo spiritus sublimandi conveniant, & cum ipsis uniantur in profundo suo; quia si feces secum non unirentur in profundo suo, tunc idem contingeret, ac si fecem non haberent: quia ascenderet tota illorum substantia, sine separatione aliqua. Experientia enim scit verum hoc esse, qui hoc vidit & novit: Quoniam cum sublimasset absque fecibus, vel cum fecibus, cum quibus spiritus sublimandi non uniebantur in profundo, in vanum laboravit, & nullo modo depuratum opus invenit post ascensionem illorum. Si vero cum calce alicujus corporis sublimavit, perfecte mundare potuit

potuit cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut adminitrètur de calcibus metallorum. Est enim cum illis facilis operationis sublimatio; cum rebus autem aliis, vel sine fecibus, difficillima. Non est ergo aliquid quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem omnino impossibilem fore sine calcibus corporum: sed dicimus eam difficillimam, & longissimi laboris, usque in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublinatur absque fecibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ: quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus minimæ est quantitatis: sed facillimi laboris, & brevissimi. Illud vero quod plus nos excusat à susceptione fecum corporum, est omne genus salis præparati, & his similia in natura: Et est cum eis sublimatio multæ quantitatis, & facilis ab eis & fecibus sublimandorum separatio per salium solutionem, quod in nullis aliis rebus contingit. Proportio autem secum est, ut quantitas fecu quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim rudis artifex errare non poterit, mediocrem vero & exercitatum artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum de fecibus expedit, & sufficiens esse contingit: Et in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto,

perto, minima illarum pars respectu sublimandorum sufficit. Quanto enim feces administratae sunt minori quantitate, tanto & majoris exuberantiae sublimationem esse contingit: Dummodo tamen secundum proportionem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parva enim quantitate, parvus ad perfectionem sublimationis ignis administretur, in magna magnus; in majori vero maximus. Sed quoniam non est ignis res inensurabilis, ideoque contingit in illo errare saepissime: tum quia exercitatus artifex non est, tum etiam ex diversitate proportionis fecum, tum ex diversitate fornacis & lignorum applicatione, & similiter vasorum, & coaptatione illorum in furno. De quibus omnibus expedit artificem esse cautum, attentum, & sollicitum. Communem tamen tibi trademus regulam. Quoniam in primis expedit cum parvitate ignis, solum aequitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quod ascendit per illum ignem debilem, non subito sed paulatim augeatur ignis regimen, ut sic per debilissimum ignem subtilissima pars removeatur & seorsum ponatur vel projiciatur: quae est causa adustionis. Cum autem jam modicum vel nihil magnum per illum ascenderit. (Quod experiri poterit cum inmissione licinii vel calami cum bombyce

vel lana, & eum involutum per foramen in summitate aludel immisum) vigoretur ignis sub eo. Et qualiter vigor debeat esse ignis, tibi experientia licinii ostendet. Si enim parum de sublimando adhæserit licinio, aut si purum & mundum fuerit, scio quod adhuc parvus est ignis, augeatur igitur: Si verò multum & immundum licinio adhæserit, tunc superfluum & excessivum est, subtrahatur igitur. Si verò multum & mundum, proportio jam inventa est; immundum vel mundum per extractionem licinii, quod in foramen aludel positum est, cognoscitur. Secundum enim quam quantitatem mundiciam vel immundiciam ex sublimando respexerit artifex adhæsisse licinio, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inveniet sine fallacia. Melior verò modus administrationis secum est, ut sumantur ferri squamæ, vel æris combusti. Hæc enim propter privationem multæ humiditatis, de facili ipsum sulphur aut arsenicum sublimandum sibi imbibunt, & secum magis uniuntur. Hujus autem veritatem scit exercitatus solus.

D

De

De erroribus circa quantitatem secum, & dispositionem fornacis. Item de materia & qualitate vasorum, in prædictis sublimandis.

CAP. XLIV.

EXpedit ergo certificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare de facili in horum duorum spirituum sublimatione. Dicimus igitur, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentaverit ignem proportionalem, nihil sibi ex sublimando ascendet. Quomodo autem ignis proportionem inveniat, jam tibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem: vel non ex metallorum calce posuerit, tunc si ignis proportionem non invenerit, ascendet sublimandum cum tota substantia absque mundatione. Et hujus tradidi cap. præced. similiter inventionem sufficientem. Ex fornace vero similiter sæpe contingit errare. Nam magna fornax fortem & magnum dat ignem, parvum vero parva: si ligna & foramina auricularum ejus proportionentur. Si igitur posuerit multam rei ad sublimandum quantitatem in parvam fornacem, ignem elevationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem posueris, subli-

sublimationem exterminabis in fumum, propter ignis excessum. Similiter vero spissa fornax conculcatum & fortem dat ignem: tenuis vero rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auriculis furnus & clarum & magnum dat ignem, cum strictis vero debilem. Item si magna fuerit vasis in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus ejus, magnum dabit ignem: si vero minor, minore. In quibus omnibus contingit errare sæpissime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit: spissus scilicet cum liberis auriculis, cum distantia vasis aludel multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si vero mediocrem, mediocrem in his omnibus inveniat proportionem: si vero debilem, proportionem in his eandem inveniat. Et has proportionem omnes docebimus te invenire cum præparatione vera, & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem elevare, tunc vas aludel tantæ capacitatis invenias quod illam suscipiat super fundam, ad elevationem unius palmæ: Ad illud coaptas furnum, ut suscipiat aludel in medio sui, cum distantia parietum suorum per duos digitos vel plus. Et furno

D 2 facto,

facto, facias illi auriculas æque distantes sibi invicem proportionem una, ut debita quantitas ignis ad omnes partes furni æqualiter circumfundatur. Dehinc vero stipite ferreo in medio fornacis ex transverso in spondilibus ejus firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti: Super eo firmetur vas aludel, & jungatur ad furnum. Et fiat ignis in ipso. Tunc enim si bene & libere se expedierit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum se diffuderit in circuitu aludel, tum bene proportionatus est. Si vero non, tunc dilata ejus auriculas, secundum quod tibi videbitur, & accendatur iterum ignis in eo: Et si emendatur, bene quidem: Si vero non, tunc necessario relinquatur, quod distantia aludel à parietibus nimis parva est. Radantur ergo parietes furni, & ampliatur distantia, & postea iterum tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura parietum, quousque libere se absolvat à fumo, & flamma in circuitu aludel sit lucida, & libere per auriculas exeat. Ista enim est sufficiens experientia ad omnem sublimandorum quantitatem quo ad proportionem inventionis magnitudinis furni, & dilatationis auricularum ejus, cum distantia aludel à parietibus ejus: Intentio vero spissitudinis furni est, quod

quod si quæſieris inagnum ignem, major ſpiſſitudo illius ſit, ad meſuram extenſionis palnæ cum pollice ſuo: ſi vero medio-rem ad meſuram quatuor digitorum vel minus: Si vero minorem, ad ſpiſſitudinem duorum digitorum formetur. Similiter vero in lignis ſervetur proportio: quoniam ligna ſolida fortem dant ignem, ſpongioſa vero debilem, item ſicca magnum & cito terminabilem, viridia vero parvum & diu durabilem. Ex conſideratione ergo diſtantiæ aludel, & magnitudinis & parvitatatis auricularum, & ſpiſſitudinis & tenuitatis furni & lignorum diverſitatis præmiſſa, accidit omnium ignium diverſitates perquiri, cum experientia ſua vera jam à nobis variata. Ex conſuſione vero majore vel minore auricularum vel fenestræ furni, per quam ligna intronittuntur, & adminiſtratione lignorum diverſitatis, & additione & ſubtractione illorum, accidit inveniri determinatum ſpaciũ temporis durationis ignis: ſcilicet ut ſcientia vera & determinata ſciatur, quantum unusquisque ignis in ſuo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inveſtigatio eſt maxime tibi utilis & neceſſaria: quoniam per eam excuſaberis à multitudine laboris immenſi. Exercitare igitur in ea & in omnibus à nobis nunc noviffime determinatis: quoniam qui ſe exercuerit inveniet: qui vero non,

non. Intentio verò vasis aludel est, ut fingatur vas de vitro spissum: De alia enim materia non valet, nisi forte similis sit substantiæ cum vitro. Solum enim vitrum, cum poris careat, sufficiens est spiritus tenere ne fugiant, & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla: quia per poros eorum successivè diminuuntur & evanescent spiritus. Nec etiam metalla in hoc valent; quoniam spiritus propter affinitatem, cum illis uniuntur, quare per illa transeuntes successivè evanescerent: quod per ea quæ à nobis determinata sunt, aperte probari potest. Necessariò & experientia repertum est hoc nos verum dixisse. Ergo per aliquod aliud non excusamur à susceptione vitri in compositione aludel. Fiat ergo concha vitrea rotunda, cujus fundus sit parvæ concavitatis: & in medio spondilium ejus formetur zona vitrea circumdans eam; & super illam zonam fundetur paries rotundus æque distans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ: ita ut in distantia hac cadat paries coopertorii largè sine pressura. Altitudo verò hujus parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut parùm plus, aut parùm minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram hujus concavitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqua-

æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet pyramidalis: in quorum capitibus duo æqualia sint foramina; unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere major gallinæ penna: ut hîc & paulo post clarius cernere licebit. Est ergo tota vasis intentio, ut possit moveri secundum artificis voluntatem cooperitorium illius: & quod junctura sit ingeniosa, per quam, cum opus fuerit, sine lutatione aliqua, non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usque ad medium subintret cooperculum suum. Cum enim fumorum sit ascendere, & non descendere; per hoc invenimus inventionem illa, spiritus non habere ad consumptionem exitum: & hunc modum invenimus præcellere omnes alios quos inventionem nostram quæsimus. Et hoc experiendo videbunt nos verum de hoc æstinasse. Intentio verò una in omni sublimatione est, ut sapissimè evacuetur aludel seu cooperculum, ne præ nimia sublimatorum multiplicatione in concha, cadant & ad illius fundum præcipitentur; & retineat te multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & intentio alia, ut

semper seorsum separetur quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel videtur ascendisse in pulverem : & quod fufum & densum in frustis & apud fundum aludel pervium & clarum cum adhærentia ad vasis spondilia conscendisse inventum fuerit : quoniam hoc minus habet de adustione , quam quod prope foramen reperitur scandisse. Hoc autem in superioribus aperta probatur ratione & experimento. Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est, ut inveniatur clara & lucida , & non aduratur , nec inflammetur. Hæc est ergo perfecta intentio sublimationis horum duorum spirituum sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inventa est sic, reiteretur opus super illa , cum consideratione omnium suarum intentionum , quousque sic inveniatur.

De sublimatione Mercurii.

CAP. XLV.

Nunc vero totam intentionem argenti vivi sublimationis restat narrare. Est igitur completa summa illius , depuratio terreitatis , & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore ejus adustionis remotionis, quoniã eam non habet. Dicimus igitur quod ingeniũ separationis superfluxæ terræ ipsius est, ipsum commiscere cum fecibus seu rebus, cū quibus affinitatem non habet,

habet, & sublimationem ejus reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est Talek, & Calx corticum ovorum, & marmoris albi combusti, & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus præparatum. Ab illis enim mundatur: Ab illis autem cum quibus convenit, nisi sint perfectiora corpora, non mundatur, sed corrumpitur potius & denigratur: quia sulphureitatem habent omnia talia combustibilem: quæ ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et hoc per experientiam vides: quia si sublimaveris illud à Stanno vel à plumbo, ipsum post sublimationem invenies infectum nigredine. Ergo melior est ejus sublimatio per ea cum quibus non convenit in natura, cum melior esset sublimatio à rebus sibi convenientibus, si sulphureitatem non haberent, propter rationes prædictas: quia cum illis melius uniretur & magis perfecte mundaretur. Ideoque à Talek melior est sublimatio, quam à rebus omnibus: quoniam illa parum convenit, & sulphureitatem non habet. Modus vero remotionis aqueitatis suæ superfluae, est, ut quando commisceatur calcibus à quibus sublimari debet; teratur, & commisceatur cum illis cum imbibitione aceti vel alterius rei consimilis, quousque de illo nihil appareat: & postea super ignem lentissimum aqueitas imbibitionis

tionis removeatur ; qua recedente , & secum argenti vivi aqueitas recedit. Sit tamen ignis tam lentus , ut per eum argenti vivi tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contriutione & leni affatione aqueitas illius major deletur : cujus residuum per sublimationis reiterationem removetur. Et cum videris illud albissimum, præexcellens nivem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adherere , tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine fecibus : quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus , & nunquam per ingeniorum genus aliquod ab illis separari possit. Aut postea aliquam partem illius figas: Rationem & modum fixationis ejus in sequentibus narratam tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam: ut illa similiter figatur : & serva , quod tentabis super ignem , si fusionem bonam dederit , tunc sufficientem sublimationem partis non fixæ revelasti. Si vero non , tunc adde illi de argento vivo sublimatq non fixo partem aliquam : & reitera sublimationem, donec fiat fusibile. Et si lucidum albissimum habuerit colorem & pervium , tunc perfecte sublimasti & mundasti : Si non, non. Igitur ne sis in mundatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens: quoniam

niam qualis erit mundatio ; talis & perfectio per illud sequitur in projectione illius super unumquodque imperfectorum corporum : & super ipsum vivum non præparatum. Unde & quosdam per illud contingit ferrum ; quosdam vero contingit plumbum, & quosdam per illud venerem, & quosdam stannum formare : Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoque illius solius, quandoque ipsius sulphuris sibi admixti, vel ejus comparis. Si igitur directe sublimando mundaveris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & vera, cui non est par.

De sublimatione Marchasitæ.

CAP. XLVI.

Sufficienter jam sublimationis summam argenti vivi tradidimus. Nunc ad ipsius Marchasitæ sublimationem transeamus. Dicimus ergo quod marchasitæ duplex sit sublimatio. Prima enim sine ignitione (aludel) perficitur. Alia vero cum ignitione, & hoc ideo quia habet in se duplicem substantiam : unam scilicet sulphur purum non fixum in natura sua : aliam vero argentum vivum fixum & mediocriter præparatum. Prima utilis est, sicut sulphur : secunda vero utilis, ut argentum vivum mortificatum, & mediocriter præparatum.

D 6

Assu-

Assumamus igitur hanc ultimam ex eo substantiam; quoniam per illam excusamur à susceptione argenti vivi, & à labore mortificationis ejus. Est igitur totus modus sublimationis illius, ut teratur, & in aludel ponatur, & sublimetur sine ignitione totum sulphur ejus, semper removendo quod ex ea sublimatum est sæpissime, propter causam dictam: & sic augendo successive ignis vigorem usque ad ignitionem aludel, & ejus marchasitæ. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase sublimationis, quousque sulphur recesserit; & postea in isto successive & ordinate procedere, quousque totum quod in ea de sulphure constat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experienciis. Nam cum totum illius sulphur fuerit elevatum, videbis colorem ejus, quod postea sublimatur in albissimum mixto coelestino colore clarissimo mutari. Aliter etiam experiri poteris: quoniam quod est de sulphuris natura comburetur, & flammam emittet ut sulphur: quod vero secundo sublimatur, cum totum sulphur elevatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas: sed vivi argenti mortificati in sublimationis reiteratione. Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum: qui est ut fiat vas terreum solidissimum & bene coctum ad longitudinem mediæ stature

turæ virilis, ad latitudinem vero per quam manus subintrare possit : Et fiat fundus ejus, qui separari & conjungi possit, ad similitudinem unius planæ paropsidis profundæ multum : Et mensuretur ab orificio illius vasis usque prope fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis suis : Et de illo loco usque ad caput ejus vitrificetur interius vas vitrificatione firma & spissa multum : Et super caput illius ponatur alembicus cum laxo naso. In tali enim vase sublimatur illud. Conjungatur igitur fundus vasi suo per lutum firmæ tenacitatis : & super ipsum fundum spargatur marchasita : & super caput vasis alembicus laxi nasi : & ponatur in furnum, de cujus proprietate sit, fortem ignitionem dare, fusionis scilicet argenti, vel veneris, si artifex indiguerit : Quæ posuimus in summa nostri operis, ubi diversitates omnium instrumentorum narravimus tibi sufficienter. Et caput furni circumda, cum rota habente foramen in medio sui, ad magnitudinem vasis, per quod illud vas intrare possit. Et luta juncturas in circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediatur te, & sublimationis adhærentiam, relictis tantum quatuor fenestris parvis in rota, quæ cum necesse fuerit, claudi & aperiiri possint, per quas similiter quandoque mittantur carbones in furnum : & in lateribus fornacis

cis similiter aliæ quatuor sub illis intermedia, per quas & similiter carbones mittantur: & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris relictis, quæ nunquam claudantur, ut per illa furnus a fumositatibus se liberè possit expedire. Et sint foramina illa in junctura furni cum rota sua. Furnus verò magnæ ignitionis est: cujus spondilia sint ad altitudinem cubitorum duorum. In medio sit rota ferrea, minutissimis & creberrimis perforata foraminibus cum luto forciter annexa. Capita foraminum superiùs sint strictiora, & inferioriùs successivè latiora per modum pyramidis rotundæ; ut cinis vel carbones & aliæ superfluitates possint liberiùs ex illis cadere: & relinquuntur ipsa continuè ad susceptionem aëris liberiùs aperta. Nam aëris libera & multæ quantitatæ susceptio per inferiora foramina, est causa una magnæ ignitionis per furnum. Exerciteris ergo in eo, & ipsum invenies. Causa verò longitudinis vasis est, ut extra ignem multa quantitas ejus extendatur & infrigidetur: ut fumi elevati per sublimationem locum refrigerii inveniant, & adhæreant, & non inveniant viam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem novit ille, qui cum sublimasset in brevibus aludelibus nihil de sublimato invenit: quoniam propter brevitate[m] vasis, æqualis fuit per totum ipsam calor ignis.

Ideo.

Ideoque in fumi substantiam conversum sublimandum stetit, & non lateri adhæsit: sed successivè per poros vasis evanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad majorem sui partem in locum sui refrigerii extendatur. Causa verò vitrificationis vasis est, ne fumi ascendentes porosum inveniant aludel parietem, & per illum penetrantes recedant. Vitrificatur ergo locus adhærentiæ illorum, ne inveniant viam fugæ. Fundus verò aludel & circa non vitrificatur: quoniam ipsius fundus in magna ignitione consistit, quæ vitrificationem ipsius fundere: qua fusa totum sublimandum fundetur & vitrum fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere & ad suam naturam convertere. His igitur omnibus consideratis cum causis suis, fiat ignis sub aludel quousque certificatus fueris experientiâ veridica totum sublimandum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei benè cocti, habentis foramen parvum in capite suo, usque ad medium ejus veniens, ad quantitatem digiti minoris, prope ipsam rem à qua fit sublimatio: Et sic teneatur ad modicum tempus, & tunc extrahatur. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, certum est quod nondum est totum sublimatum: si verò non, sublimatum totum est. Et hac eadem exercitatione in sublimandis certificari poteris omnibus.

Descri-

Descriptio verò vasis aludel sublimationis marchasitæ ultimæ, & cum fornacæ, & baculo suæ experientiæ, hæc est.

De sublimatione Magnesiæ & Tutia, nec non corporum imperfectorum.

CAP. XLVII.

Sublimationis magnesiæ & tutiæ est eadem intentio, cum sublimatione marchasitæ quam narravimus. Non enim possunt hæc omnia sine ignitione magna sublimari. Ideoque omnia unam intentionem sublimationis habent cum causis eisdem, & experienciis eisdem: & habent unum ordinem generalem: quoniam sine fecibus sublimari debent, quæcunque sublimari cum ignitione contigerit: quoniam in seipsis feces habent sufficientes, imo superfluas, & hujus signum est difficilis illorum sublimatio cum magna ignitione. Sublimantur autem omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diversitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus, quàm in magnesiæ, marchasitæ & tutiæ. Et non diversificantur similiter corpora in sublimationibus suis: nisi quod quædam indigent admixtione rei, sublevantis ea, quædam vero non: & hoc, ut facilior fiat eorum elevatio. Est autem una tantum specialis

cialis in corporum consideratione sublimatio, experientia reperta bona: videlicet ut in fundo aludel non sit multa corporis sublimandi quantitas: quoniam multitudo sublimationem impedit, & planities fit in fundo aludel sublimationis, & non concavitas: ut possit æqualiter & tenuiter super fundum sparsum corpus, æqualiter & multum in omnibus suis partibus elevari. Corpora verò indigentia admixtione rei elevantis, sunt scilicet Venus & Mars propter suæ fusionis tarditatem. Indiget autem Venus tutiâ: Mars verò arsenico: & cum his elevantur de facili: eò quod cum eis maximè conveniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio, ut in tutiâ & similibus: & disponatur eorum sublimatio hoc eodem ordine, ut diximus in marchasita, cum causis suis & experienciis prædictis.

*De Descensione & modo purificandi
per pastillos.*

CAP. XLVIII.

Narratis itaque sublimationis intentionibus cum omnibus causis suis & experienciis: restat nunc descensionis modum monstrare, cum causis suis & experienciis, similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inventionis causa illius

illius triplex. Prima scilicet, ut cum materia aliqua inclusa est in illo vase, quod vocatur descensorium Chimiæ, post fusionem ejus descendat per foramen illius: & per ejus descensionem simus certi fusionem rectam suscepisse. Alia verò causa, ut corpora debilia à combustione præserventur per illam descensionem, post reductionem à calcibus eorum. Nam cum à calcibus corpora debilia attentamus reducere, non omnem illorum partem tempore uno reducere possumus, sed solum aliquam partem. Si igitur pars illa quæ primò in corpus reducta est, reductionem totius expectaret, per ignem evanesceret major illius quantitas. Necessè igitur fuit ingeniari, ut statim cum reducta est pars, ab igne removeatur. Hoc autem per descensorium fieri contingit. Tertia causa inventionis hujus descensionis fuit corporum depuratio ab omni extranea. Descendit enim corpus fufum mundum, & omnem rem extraneam in concavitate illius dimittit. His itaque tribus causis perquisitis, narremus modum descensionis cum instrumento suo prius notificato. Dicimus igitur quod forma ejus est, quod fundus illius sit acutus: & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, in forma pyramidis rotundæ: ita ut possit unum quodque fusibilem liberè sine adhærentia,

ad

ad fundi illius foramen descendere; & coopertorum ejus, si necesse fuerit, sit ad similitudinem planæ paropsidis, & benè conjungatur illi, & sint de bona & firma terra, & non de facili per ignis pressuram fusibilis. Mittatur igitur res, cujus intentio sit descendere, super baculos rotundos ex terra factos & benè coctos: ita ut magis fundo superiori approximent, & cooperiatur cum suo coopertorio, & junctura firmetur, & super illud ignis de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousque tota res descendat in vas sibi suppositum. Potest tamen, si res fuerit difficilis fusionis, poni super tabulam planam, vel parvæ concavitatis, à qua possit de facili descendere cum inclinatione capitis descensorii, si fusa fuerit; quia scilicet stabit firmius, & diutius ignem suscipiet, & meliorem fusionem dabit, & sapissimè probari potest inclinatione capitis descensorii, utrum materia fusa est. Purificantur autem per hoc corpora. Sed per pastillum meliùs purificantur à terreatate sua per suam reductionem à calcibus suis: cujus modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorii. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporum ut descensorium & meliùs: & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniam accepimus corpus, de cujus intentione est

est

est mundari, & illud in grana minutissima vel limaturam vel in calcem, quod perfectius est, redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam, de cuius intentione non fit fundi. Deinde totum illud ponatur in descensorium & fundatur igne fortissimo, quousque totum corpus reducatur vel major pars. Invenimus enim, per illud corpora mundari à multa terreatate, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, ut medicina suscepta perfectionis, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est enim administratio præcedens eam. Omnem autem aliam administrationem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc verò descensorii ponamus descriptionem.

De distillatione, & causis ejus ac de tribus ejusdem generibus, per alembicum, per descensum, & per filtrum.

CAP. XLIX.

Conveniens est igitur ut sequentes propositum nostrum, sermone de distillatione tradamus, cum causis suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorum in suo vase elevatio. Diversificatur autem distillatio, secundum diversitatem rerum distillandarum. Nam quædam fit per ignem, quædam

dam verò sine igne. Quæ verò per ignem
 fit, duorum generum invenitur; Quædam
 est per elevationem in alembicum; quæ-
 dam per descensum chinix, qua mediante
 oleum ex vegetabilibus extrahitur. Et cau-
 sa generalis inventionis cujuslibet distilla-
 tionis, est purificatio liquorum à fece suæ
 turbulentix, & conservatio illius à putre-
 factione seu corruptione. Videmus enim
 rem distillatam quocunque distillationis
 genere puriorem effici, & melius à putre-
 factione custodiri. Causa verò specialis in-
 ventionis illius, quæ per ascensum fit in
 alembicum, est inquisitio aquæ puræ è fe-
 culentia, cujus experientia est nota: quia
 videmus aquam bis vel ter per alembicum
 distillatam, nullam fecem terream habere
 admixtam. Causa inventionis aquæ puræ
 fuit imbibitio spirituum, & pulverum me-
 dicinarum: ut si quando indigemus imbi-
 bitione, aquam puram habeamus; quæ fe-
 cem post resolutionem ipsius non dimittat:
 per quas feces medicinæ nostræ & spiritus
 mundati possint infici vel corrumpi. Causa
 verò inventionis ejus, quæ per descensum
 fit, fuit olei puri in natura sua extractio:
 quia per ascensum oleum in natura sua
 combustibili haberi non poterat, & hujus-
 modi inquisitio fuit, scilicet, ut color ejus,
 qui cum substantia sua commixtus est, ha-
 beatur. hic enim color juvare potest in casu.

Distil-

Distillationis verò quæ per filtrum, sine ignitione perficitur, causa inventionis fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos cum causis suis, & experienciis manifestis. Ejus itaque distillatio quæ per ascensum in alembicum fit, est duplex modus. Alia enim scilicet ollâ cineribus plena perficitur: Alia autem in vase suo æreo aquâ pleno cum gramini-bus vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel distillatorius alembicus rumpatur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea verò quæ cum cineribus, majore, & fortiori, & acutiori perficitur igne: Quæ autem cum aqua, mansueto & lento. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes magis elevari contingit. Cum ea verò quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes, magis. Subtilior ergo fit separatio per eam quæ aquâ perficitur, quàm per eam quæ cineribus elicitur. Experienciâ hoc novit verum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in receptaculo. Volens verò partes ejus separare, ad id necessitate pervenit, ut per aquam illud distillaret. Et tunc per ejus reiterationem separavit oleum in partes suas elementales, & albissimam

& se.

& serenissimam aquam ex rubicundissimo extrahit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & ejus quæ ex vegetabili processit inesse, & omnis rei consimilis ad omnium determinatam elementorum separationem pervenire necesse est. Per eam verò quæ per descensum fit, ad cujuslibet rei oleum perveniri determinatè potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam verò quæ per filtrum fit, ad cujuslibet liquoris serenitatem perveniri contingit. Hæc autem omnia, etiam parum vel minimum scientibus & expertis sunt manifesta, & nota. Qui verò hoc ignorat, nihil ex hoc novit magisterio. Exercitetur igitur in ea, & de facili ea investigabit.

Dispositio igitur ejus quæ per cineres fit, est: ut sumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia à furni spondilibus: per eandem investigationem, & similibus auriculis, super cujus fundum ponantur cineres cribellati, ad unius digiti spissitudinem: & super ipsos cineres ponatur vas distillationis: & cooperiatur in circuitu ejus cum eisdem cineribus, usque prope collum alembici. Postea verò infundatur in illud res, de cujus intentione fit sic distillari. Ultimò verò cooperiatur illud cum

cum alembico : cujus collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, usque ad curvaturam canalis ipsius alembici, ne viam fugæ inveniât spiritus ascendentes: & postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmetur eorum junctura. Et substituat receptaculum ejus collum similiter recipiat nasum vel cornu alembici usque ad medium ipsius : & circumvolvatur junctura panno lineo intincto claro ovorum, & permittatur siccare ; ne aliquid de destillato respiret , quibus aptatis subjiciatur ignis quousque distillet. Alembicus vero & ejus cucurbita de vitro sint. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis , quousque videatur totum distillandum , cum magna ignis expressione secundum indigentiam ejus distillatum esse.

Secundæ vero intentionis dispositio, quæ per aquam fit , est similis huic in vase & alembico. Differt autem ab ea in hoc, quod sumitur in hac olla ferrea vel ahenea, & coaptatur ad furnum , ut supra est dictum : postea super fundum ipsius ponitur stratum de graminibus vel lana, vel re consimili ad spissitudinem trium digitorum. Deinde super illud stratum ponatur distillatorium aptatum cum alembico, ut supra diximus. Et eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita

bita usque prope collum alembici, ne cucurbita frangatur. Et super ipsa stramina virgæ subtiles superspargantur, & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum, & ipsa stramina deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent jactata per ipsam aquam, & sit levatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea verò inter stramina fundatur aqua, usque ad ollæ plenitudinem: & supponatur ignis, quousque distilletur totum.

Dispositio verò ejus quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium vitreum, cum coopertorio ejus: & lutetur utrumque, & intronmittatur quod fit distillandum: & fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio ejus per foramen suum in vas sibi suppositum.

Dispositio verò ejus quæ per filtrum fit, est, ut mittatur liquor distillandus in concham vitream vel lapideam; & filtri benè abluti & madidi ponatur pars latior in dictum liquorem usque ad fundum conchæ. Pendeat verò exilior pars ejus ab orificio conchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, quæ madidum fuit; qua cessante, succedit illi liquor distil-

E landus;

landus ; qui si non serenus fuerit, toties ad concham refundatur, quousque serenissimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent : ideoque eorum probationem causa brevitas omittimus.

De Calcinatione, tam corporum, quam spirituum, cum causis & modis suis.

C A P. L.

Post igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio rei per ignem pulverisatio, cum privatione humiditatis partes consolidantis. Causa inventionis ejus est, ut sulphureitas corrumpens & defedans, per ignem deleatur. Diversificatur verò secundum diversitatem rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus, & res aliæ extraneæ à natura illorum ; diversa verò intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorum generum, dura videlicet, ut Venus & Mars: mollia verò, ut Jupiter & Saturnus: quæ omnia calcinantur, necesse fuit illa diversa intentione calcinari, generali & speciali : Generali atamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defedans removeatur & deleatur

leatur per ignem. Sic enim comburitur omnis, ex quacunque re, sulphureitas adustiva: quæ sine calcinatione deleri non potest: quoniam ipsum corpus solidum est; & propter soliditatem, & latitationem sulphureitatis, in continuitate substantiæ argenti vivi, defenditur per illud à combustione. Ideoque necesse fuit continuitatem corporum & argenti vivi in ipsis separare, ut ignis liberius ad quamcunque minimam ejus partem perveniens, sulphureitatem ex eo comburere possit & non defendat ipsum continuitas argenti vivi commixti. Et est generalis causa inventionis calcinationis corporum, à terreatate depuratio. Invenimus enim quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, & magis figuntur, ut dicemus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est: ut cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire: ad quod pervenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, de qua in sequenti traditione determinare nobis expedit. Invenimus enim per id ingenium manifestè ipsa indurari. Sed manifestius & citius Jupiter induratur. Causa verò inventionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur & facilius solvantur in aquam: Quoniam omne calcinati genus fixius est quam

non calcinati, & facilioris solutionis: quia partes calcinati magis subtiliatæ per ignem, facilius cum aquis cominiscuntur & in aquam convertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic invenies se habere. Calcinationis verò aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum & corporum; de quibus latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diversus, propter diversitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora aliter quàm spiritus vel alia res extraneæ: & corpora à se invicem diversa similiter diversimodè calcinantur. Corpora enim mollia unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem: scilicet, quod & ambo per solum possunt calcinari ignem; & per salis acuitatem, præparati vel non præparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur: ut sumatur vas terreum benè coctum ad similitudinem paropsidis formatum, cujus structura sit firma & coaptetur ad furnum calcinationis, ita quod sub illo possint carbones projici & sufflari. Projiciatur verò in fundum vasis illius plumbum & stannum, quod super tripodem ferreum, vel tres lapideas columnas sedeat firmiter; & ad furni sui parietes similiter firmetur quatuor vel tribus lapidibus, coarctantibus illud

illud ad eos, ne vas moveri possit. Furni verò figura eadem sit cum furni forma magnæ ignitionis, de quo narratum est jam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem sufficiens & potens. Et cum ipsum corpus fustum fuerit & cutem nigram super se creaverit ignis virtutes subtrahatur ab eo cum pala ferrea vel lapidea, quæ se non permittit comburi ad infectionem calcis. Hæc autem exscoriatio tam diu continetur, quousque ipsum corpus in pulverem vertatur. Quod si Saturnus fuerit, ad majorem ponatur ignem, quousque in citrinissimum mutetur colore calx ejus. Si verò Jupiter, similiter exponatur igni & ibi teneatur: & dimittatur quousque in albedinem mutetur completam calx ejus. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem, quoniam Saturnus de facili à calce sua redit ad corpus, Jupiter verò difficilime. Ideoque ne contingat illum errare in expositione calcis Saturni, post primam ejus pulverisationem, ad majorem ignem, ne prius redeat, quam perficiatur illius calx, in corpus: quoniam temperantiâ ignis indiget, & successiva augmentatione illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur, scilicet ne de facili redeat in corpus: ut possit illi major ignis admini-

strari, ad suæ calcis perfectionem. Neque contingat similiter errare propter difficilem Jovis reductionem: ut si quando posuerit in reductionem calcem ejus, eveniat ei quod non reducat: sed inveniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam, & æstimet reductionem ejus impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in Jovis reductione magnum non adhibuerit ignem, non reducet: Si verò magnum, non necessario illum reducere contingit: sed possibile est illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo, quoniam Jupiter in profundo suæ naturæ argenti vivi fugitivam inclusam habet substantiam, quæ si longam in igne forti contraxerit moram, fugiet, & corpus privatum humiditate relinquet: Quod tunc potius aptum ad vitrificationem, quàm ad corporis metallici fusionem converti reperietur. Omnè enim propria privatum humiditate, nullam nisi vitrificatorem dat fusionem. Ideoque necessario relinquitur, quod cum ignis impetu maximè veloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitetur ergo ad illud & sciet. Modus verò calcinationis horum duorum corporum, quæ à salis acuitate perficitur, est: ut quando fuscum corpus fuerit, projiciatur super faciem illorum quantitas salis præparati vel non, & permisceantur agitatione multa

per baculum ferreum, super ignem: quousque per salis mixtionem totum in cinerem vertatur. Et postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorum calx cum suis considerationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horum duorum corporum calcinatione. Quoniam Saturnus ex primis calcinationis laboribus ad pulverem convertitur facilius quam Jupiter: non tamen perficitur illius calx facilius quam Jovis. Dependet autem hujus causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis habet fixam, & majorem terreitatis quantitatem, quam Jupiter. Veneris verò & Martis est idem calcinationis modus: diversus tamen à primis duobus: & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. Et est ut laminæ ipsorum ponantur ad fortem ignitionem, de cujus intentione non fit fundere. Propter enim multam eorum terreitatis in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustivæ & fugientis mensuram, de facili hoc modo adducuntur in calcem. Et ratio est: quoniam ex multa terreitate argenti vivi substantiæ intermixta, turbatur argenti vivi debita continuatio in illis. Et ideo porositas in eis causatur: per quam & sulphureitas transiens evolare potest: & ignis ex causa illa libere ad eam accedens, comburere & eam elevare potest. Per hoc igitur relinquitur partes

rariores fieri, & ad cinerem per discontinuationis raritatem converti. Manifesta igitur experientia hæc est: Quoniam exposita ad fortem ignitionem lamina Veneris, flaminam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua creabit pulverifabilem. Etiam hoc ideo quia ex propinquo-ribus partibus faciliorem sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus verò furni calcinationis hujus est idem, cum modo furni distillationis: nisi quod foramen solummodo unum magnum debet super caput suum habere: Unde à fumositatibus se liberè absolvat. Et situatio calcinandorum in medio furni sit: ut in circuitu liberè ignem recipiant. Vas verò ejus sit terreum, & de firmissima terra benè coctum: ut non de facili per ignem liquefcat, & formatum in modum paropsidis benè spissæ.

Modus autem calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus, administretur ignis, successivè & paulatim illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tolerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum vitreum, benè spissum ne fundatur, undique clausum: & furnus idem cum novissimè dicto. Cum simili autem furno, & consimili vase omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen per illos à majori sollicitudine quàm quæ adhibetur in custodia fugæ: quoniam alia res

res non fugit, nisi spiritus, & quæ spirituum naturæ approximât. Descriptio verò omnium quæ narrata sunt novissimè est hæc.

De Solutione.

C A P. L I.

DE solutione sermo noster ampliatius innuit, solutionem rei siccæ in aquam esse redactionem. (Solutio est solidæ & siccæ rei in aquæ essentiam redactio.) Dicitur igitur quod omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilissimis, & maxime acutis, acris & ponticis, secem nullam habentibus; Sicut est acetum distillatum, & uva agrestis, pruna acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inventionis ejus, subtiliatio eorum, quæ nec fusionem competentem, nec ingressionem habent: de quibus magna utilitas amittebatur spirituum, & eorum quæ suæ naturæ sunt. Nam omne quod solvitur, necesse est salis, aut aluminis vel eorum consimilium naturam possidere. Est autem natura eorum, quod fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi invicem, convenient, habita

habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare & penetrando transmutare. Ad hoc verò sine magisterio non pervenitur: quod est scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus: & totiens ab illo sublimetur, quousque secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à vitrificatione conservet. De natura enim spirituum est, non vitrificari, & à vitrificatione commixtum salvare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam servavit spiritus, magis à vitrificatione defendet. Magis autem servavit spiritus solummodo purificatus, quàm purificatus fixus, calcinatus atque solutus. Ideo necesse est simul permisceri. Resultat enim in his bona fusio, & ingressio, & fixio permanens. Ex operibus autem naturæ probare possumus: solifalium, & aluminum, & similia naturam possidentia, solubilia esse. Nos enim in operibus illius omnibus considerantes, non invenimus alia solvi præter illa. Igitur quæcunque solvuntur, necesse est per illorum naturam solvi. Sed quia videmus omnia verè calcinata, per reiterationem calcinationis & solutionis solvi, ideoque manifestè probatur per hoc, omnia calcinata ad solifalium vel aluminum naturam approximare. Ideo sese in proprietatibus necesse est

est conconitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet alius per finum calidum, & alius per ferventem aquam: quorum est una intentio, & unus effectus. Modus ergo per finum est, ut ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati vel consimilis, duplum ejus: & obturetur optimè os vasis, ne aliquid respirare valeat: & sub fino tepido multæ quantitatis, ut sit benè calidus, triduo dimittatur: & postea per distillationem filtri, solutum removeatur: non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò similiter solvatur, cum duplo aceti novi distillati vel alterius rei & sic continuè donec per reiterationem operis super illud, totum solvatur, vel major pars ad exigentiam. Modus verò qui per ebullientem aquam fit, velocior est & melior. Et est, ut calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto, obturato foramine ne respiret: quæ in caldario pleno aquâ & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem: & postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferveat. Post hoc verò solutum distilletur, & seorsum fervetur: non solutum verò iteratò calcinetur, & iteratò eodem ordine solvatur, donec per reiterationem totum solvatur. Descriptio ejus quod nunc dictū est, hæc est.

*De Coagulatione , & ejus causis , deque
diversis modis coagulandi Argentiviui,
& medicinarum solutarum.*

CAP. LII.

COagulatio est rei liquorosæ ad solidam substantiam, per aqueitatis abolitionem, seu humidæ privationem redactio. Est ergo duplex inventionis causa illius, Una argenti vivi induratio: Altera verò medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diversificatur autem secundum coagulandorum diversitatem. Aliâ enim argentum vivum coagulatione indiget; aliâ verò medicinæ vel res solutæ. Est autem argenti vivi duplex coagulatio. Una quidem per privationem totius ab illo humidæ innatæ: alia per inspissationem ipsius humidæ, quousque induretur. Congelare tamen illud difficilimè atque laboriosè accidit cum magna perspicacitatis industria; & hoc propter fortem unionem & compositionem quam habet. Nos autem fili, tibi narrabimus in hoc capitulo omne ingenium coagulationis illius. Ingenium igitur coagulationis illius, cogitaverunt quidam fore per conservationem sive retentionem illius in ignis temperamento: qui cum illud putassent congelasse,

gelasse, post remotionem ejus ab igne inven-
 nerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur
 in stuporem & in admirationem adducti
 sunt, vehementer affirmantes, ad hoc
 perveniri non posse. Alii verò necessariò
 ex principiis naturalibus supponentes, hu-
 midum quodlibet per ignis calorem in sic-
 citatem converti, imaginati sunt cum per-
 severantia & continuatione illius in igne
 suo, ipsum coagulare: & per hanc conti-
 nationem ad hoc devenerunt, ut ex eis
 aliqui in album: aliqui verò in rubeum
 converterint lapidem, cujus non fuit fusio,
 nec ingressio aliqua. Et harum diversita-
 tum causam non potuerunt æstimare, ideo-
 que illud abjecerunt. Alii vero cum medi-
 cinis illud coagulare conati sunt, & acci-
 dit eis illusio: aut quia non coagulaverunt,
 aut quia ab eis insensibiliter extenuatum
 in fumo evolavit, aut quia coagulatio eo-
 rum non fuit in forma alicujus corporis.
 Et horum diversitatis causam ignorantes
 desperaverunt. Alii verò medicinas artifi-
 ciosas ingeniosasvè componentes, illud
 in projectione coagulaverunt. Sed eorum
 non fuit coagulatio utilis: quoniam in im-
 perfectum corpus illud converterunt: &
 causam hujus ex ipsorum insufficientia si-
 militer videre non potuerunt. Horum igitur
 nos narrare causas expedit: ut ad coa-
 gulationis magisterium illius artifex per-
 veniat.

veniat. Ut autem jam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantiæ argentum vivum. Quare non est possibile in brevi spacio temporis per conservationem illius in igne, aqueitatem illius remove-
re vel inspissare. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris. Cum verò subtilis sit substantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur excessus est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchasita de facili, propter convenientiam cum illis in natura sua: Ideoque per illa apparet coagulatum, non in forma corporis metallici, sed argenti vivi cum plumbo mixti: vel in forma Antimonii vel confimilis. Non enim hæc, cum fugitiva sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousque ad corporis naturam perveniat: sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter argentum vivum humiditatem sibi multam unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam violentiam, & per conservationem ejus in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tolerantia, illius humiditatem tollunt relicta sibi parte, ad fusionem metallicam sufficiente; quæ remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum qui ipsum in lapidem album vel

vel rubeum coagulant non fusibilem. Habet namque argentum vivum partes sulphuris naturaliter sibi admixtas; quoddam tamen plus, quoddam verò minus: quod removere per artificium est possibile contingere. Cum igitur sit sulphuris proprietates, cum argento vivo rubeum vel citrinum colorem, secundum proportionem suæ quantitatis, creare; ut videmus in cinabrio, ejus ablatione proprietates argenti vivi erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem ejus in lapidem. Habet similiter terreitatem immundam, & sulphuream admixtam: quibus infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diversitate igitur medicinarum illius coagulationis, accidit diversa in coagulatione illius creari corpora. Nam si medicina vel argentum vivum habuerint in se sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex eis creari. Si verò fixum, necesse est durum; & si album, album: si verò rubeum, rubeum: & si remissum ab albo vel rubeo, remissum similiter necesse est fieri: & si terreum vel lividum, infectum. Si verò non, non. Omne enim sulphur non fixum, lividum creat: fixum verò non, quantum in illo est. Pura verò illius substantia, purum creat corpus: non pura verò,

verò, e contra. Accidit etiam quoque in solo argento vivo absque sulphuris commixtione diversitas eadem: propter diversitatem mundationis & præparationis illius in medicinis. Ideoque contingit ex parte medicinæ diversitatis illusio: & quandoque in coagulatione illius plumbum; quandoque verò Jovem; quandoque autem Venerem; & quandoque Martem formari: quod propter impuritatem accidit. Quandoque verò Solem; quandoque Lunam: quod ex bonitate & puritate evenire necesse est.

Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione ad fundum cum violentia sui ignis, qui aqueitatem illius de facili removet. Hoc enim fit per vas, cujus figura fit multæ longitudinis: in quo ascendens inveniatur refrigerii locum, & adhærentiæ, ut & quietis, in ejus spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ vel exitus viam, quousque iterata vice ad illius fundum præcipitur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, cum vase vitreo, cujus collum fit multæ longitudinis, & in ventre figuram ampullæ habeat, cum continua colli ejus apertione, ut per illam possit humiditas ejus evanescere. Coagulatur verò per medicinam illi convenientem cujus compositionem tibi nar-
rabitur

rabimus in sequentibus prout expedit. Hic verò similiter, ut intentionem nostram super illo faciamus completam, secundum quod per nostra invenimus experientia. Est autem medicina illius, quæ maxime illi in profundo ejus adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam ab igne. Ex rebus ergo ei convenientibus, necesse est hanc medicinam creati. Sunt autem hujusmodi res corpora omnia metallica, & sulphur & arsenicum. Sed quia nullum vidimus ex corporibus illud in natura sua coagulare coagulatione firma & vera: sed potius ab eis ipsum per expressionem ignis fugere, quantumcunque fuerint suæ convenientiæ, ideoque consideravimus, nullum corpus in natura sua illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis necesse est medicinam illam esse, quam ipsa corpora existant. Ex spiritibus autem similiter non vidimus, illis in natura sua manentibus, firmam & veram coagulationem fieri illius, sed fugitivam, & multæ infectionis & nigredinis: Quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterum verò ex terræ & adustibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoque per hæc manifestè relinquitur, ex quantumcunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimæ & purissimæ

rissimæ substantiæ, illi adhærentis ex natura & convenientia sua in profundo, & facilissimæ fusionis vel liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aquæ, ceræ vel olei & fixæ super ignis pugnam. Hæc enim medicina ipsum coagulabit & in substantiam solarem vel lunarem convertet. Modos autem compositionis ingeniorum, medicinæ & aliorum tibi in sequentibus latius denarrabimus, per quos ad illam pervenire poteris: & ipsa sermone sibi proprio & convenienti determinabimus. Sollicitè igitur ad illam exerciteris, & eam invenies. Sed ut nos non possis ex ejus insufficientia increpare: dicimus, quoniam ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus hæc medicina elici potest. Ex solo verò vivo argento facilius & propinquius invenitur: quoniam natura propriam naturam amplectitur, & ea gaudet amabilius quàm extranea: & est similiter in ipso facilis extractionis illius substantiæ subtilissimæ, cum jam in actu subtilem habeat materiam. Modi verò inventionis hujus medicinæ sunt per sublimationem, ut à nobis narratum est sufficienter. Modus verò fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis verò solutorum modus est, per ampullam in cineribus usque ad collum, cum temperato igne,

igne, quousque aqueitas evanescat & induretur.

De Fixione.

CAP. LIII.

Fixio verò est rei fugientis ab igne ad ipsum conveniens aptatio. Causa verò inventionis ipsius fuit, ut omnis tinctura omnisque alteratio medicinæ perpetuetur in alterato, & non mutetur, nec separetur ab eo per ignem. Diversificatur verò & ipsa similiter secundum rerum figendarum multiplicitem: quæ sunt corpora quædam à perfectione diminuta; sicut Saturnus, Jupiter & Venus: & spiritus qui sunt scilicet sulphur & arsenicum in gradu uno; & argentum vivum in alio; in tertio verò marchesita, magnesia, & tutia, & horum similia in natura. Figuntur autem corpora hæc à perfectione diminuta per suam calcinationem & reductionem: quoniam absoluntur per eam à sulphureitate combustibili & fugitiva corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narravimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur autem sulphur & arsenicum duobus modis. Primo per reiterationem sublimationis super illa in vase aludele quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis illorum fixationis, ut ingenieris ad inventionem

tionem multiplicis reiterationis sublimationis in brevi tempore : quod per duo fit aludel, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine seu modo: scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciatur ergo id, quod in uno cooperculo ascendit immediatè in aliud aludel, & sic alternata vice reiteretur : & nunquam otiosa permittantur aludel spondilibus adhærere ; quin in continua sint sublimatione ignis, quousque cesset illorum elevatio. Quanto enim in breviori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes complere : tantò celerius & melius continget ipsa fixari. Ideoque fuit secundus fixationis modus inventus : qui est per ipsius sublimandi præcipationem, ad calorem ignis, ut continuè in illo sit, donec figatur. Et hoc fit in longo vase vitreo cujus fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus ; & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia ejus adhæserit, dejiciatur ad ima caloris continuè, per alternas vices quousque figatur, & amplius non ascendat. Fixionis verò modus argenti vivi est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici : & non diversificantur inter se, nisi in hoc ; quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles

mabiles tenuissimæ, ingenioso & subtili divisionis artificio ab eis separentur, per hunc ultimum fixationis modum. Argentum verò vivum hanc considerationem non habet, quia non comburitur nec inflammatur per ignem. Quare similiter temperatiori calore quàm argentum vivum indigent illa in hoc modo. Similiter diversificantur: quia in longiori figuntur tempore quàm argentum vivum. In eo similiter, quoniam altiùs elevantur propter suam raritatem quàm argentum vivum: ideoque longiori vase indigent, quàm argentum vivum ad suam fixationem. Fixionis autem modus marchesitæ, magnesiæ & tutiæ est: ut cum post primam illorum sublimationem acquisiverimus quod ex eis volumus, abjectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens convertendo quod superiùs ascendit, ad id quòd inferiùs remansit, ex unoquoque illorum, quotusque figantur.

De Ceratione.

CAP. LIV.

CERATIO est ad liquefactionem duræ rei vel siccæ non fusibilis mollificatio. Ex hoc igitur manifestum est: quod causa inventionis hujus fuit, ut quod ingressionem ex privatione suæ liquefactionis

nis

nis non habebat ad corporis alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Putaverunt autem aliqui hanc cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud: & à principis hujus magisterii naturalibus semotum penitus, & maxime ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem citò terminabilem ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem potuisse. Si enim talem humiditatem citò ignis calore terminabilem illis potuisset, relinqueretur necessario, ut citissime, scilicet ignitione & fusione completa una, ipsa corpora totaliter omni humiditate privati contingeret. Quare ex illo sequeretur, post unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quamobrem in quantum imitantes naturæ opera possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilem humiditatem, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorem. Igitur & nos consimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis autem rebus melius & possibilis hæc humiditas cerativa invenitur, quam in his, videlicet sulphure & arsenico propinquè. Propinquius autem & melius in argento vivo. Horum enim humiditatem non videmus terram

terram illorum post resolutionem relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus aliis humiditatem habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate privari. In spiritibus autem prædictis & maxime argento vivo, hoc minime contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum inceratione, illa acceptatione excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos: ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam & competentem præsentent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem ab omni re corruptente. Sed mihi melius videtur, ut eorum olea prius figantur per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens & necessaria ad hanc artem.

Libri primi finis.

GEBRI